

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2025
25.80012.0807.67SE "Îmbătrânirea demografică și sustenabilitatea sistemelor sociale"

Rezultatele proiectului reflectă o abordare integrată asupra sustenabilității sistemelor sociale ale Republicii Moldova în contextul schimbărilor demografice accelerate, îmbinând analiza economică, demografică și socială cu dezvoltarea de instrumente practice pentru factorii de decizie. Prima componentă a proiectului a constat în evaluarea capacității Republicii Moldova de a converge, până în 2040, spre nivelurile de cheltuieli sociale per capita din statele membre ale UE. Analiza a evidențiat limitele structurale generate de un PIB pe locuitor semnificativ mai scăzut comparativ cu media europeană, dar și potențialul real de apropiere de nivelurile țărilor din Europa Centrală și de Est. Modelele econometrice utilizate au permis proiectarea evoluției PIB-ului la paritatea puterii de cumpărare și a ponderii cheltuielilor sociale în PIB, arătând că ritmul de creștere economică și dinamica demografică vor determina, în ansamblu, un proces de convergență parțială: Republica Moldova ar putea depăși în 2040 nivelurile unor state UE post-socialiste, dar decalajul față de economiile occidentale va rămâne considerabil.

Au fost efectuate estimările privind impactul îmbătrânirii populației asupra cheltuielilor publice pentru sănătate. Folosind metoda de proiecție pe baza Conturilor Naționale de Transfer și a scenariilor demografice, s-a demonstrat că presiunea bugetară va crește semnificativ din cauza expansiunii rapide a grupurilor de vârstă 65+, în special celor de 80 de ani și peste. Distribuția cheltuielilor pe vârste relevă o schimbare pronunțată către grupele de vârstă mai înaintate. Dacă, în 2024, majoritatea cheltuielilor publice pentru sănătate au fost alocate adulților cu vârsta cuprinsă între 45 și 64 de, către anul 2040, se așteaptă ca cheltuielile pentru persoanele cu vârsta de 70 de ani și peste să crească semnificativ, în timp ce ponderea relativă a cheltuielilor pentru grupele de vârstă mai tinere (sub 40 de ani) se așteaptă să scadă. Ponderea grupei de peste 80 de ani aproape se dublează, reflectând atât creșterea numerică a acestei cohorte, cât și costurile medicale ridicate pe cap de locuitor. Această schimbare structurală ilustrează povara fiscală tot mai mare asociată cu îmbătrânirea și cerere tot mai mare pentru îngrijiri pe termen lung și servicii geriatrice.

Atenuarea efectului negativ al îmbătrânirii demografice poate fi obținută prin promovarea politicilor de îmbătrânire activă. În acest context, a fost elaborat un ghid practic destinat administrației publice centrale și locale: „Îmbătrânire activă și sănătoasă: Ghid de bune practici”, care oferă direcțiile practice necesare pentru a transforma provocările demografice în oportunități de dezvoltare socială. Ghidul propune o abordare integrată, bazată pe principii internaționale, și prezintă modele de intervenție validate în state avansate, care pot contribui la reducerea presiunilor financiare asupra sistemelor publice și la creșterea participării și autonomiei persoanelor vârstnice. Măsurile precum promovarea sănătății pe tot parcursul vieții, prevenția, îngrijirea comunitară, combaterea ageismului, dezvoltarea mediilor prietenoase vârstei și incluziunea digitală pot diminua nevoia de servicii costisitoare în etapele târzii ale vieții și pot crește calitatea vieții vârstnicilor, contribuind la reziliența sistemelor de sănătate și protecție socială.

Prin combinarea analizei econometrice, a proiecțiilor demografice și a soluțiilor practice orientate spre politici publice, proiectul oferă o imagine coerentă asupra perspectivelor sociale ale Republicii Moldova până în 2040. Integrarea celor trei componente demonstrează că sustenabilitatea sistemelor sociale depinde nu doar de capacitatea economică, ci și de investițiile în capitalul uman, în incluziune, prevenție și adaptarea serviciilor la realitățile unei populații în accelerată schimbare.

Conducătorul de proiect GAGAUZ Olga

Data: 02.12.2025